e-Tour-Press-Info
Belgian Federation of Tourist Press

THEMANUMMER: UTRECHT

e-Nieuwsbrief - 2015 n° 4

COLLEGIAAL

Toerisme Utrecht nodigde op 30 en 31 mei 2015 BFTP uit op een ontdekkingstocht per spoor, per boot en te voet doorheen de fascinerende stad Utrecht. Susanne Arkema, coördinator Pers en Communicatie van Toerisme Utrecht zorgde vakkundig voor de organisatie van ons bezoek.

Een fotoverslag en videofilm vind je op de website van BFTP:
www.bftp.be/nl-be/utrecht-tweedaagse-persreis/gallerysecure-47.aspx

Collega Geert Van de Voorde publiceerde naar aanleiding van het BFTP-bezoek een wandeling doorheen Utrecht op Reisroutes.be:
www.reisroutes.be/stadswandelroutes/utrecht-wandelroute-358-3.aspx

****

HET SPOORWEGMUSEUM

Pak een retourtje nostalgie

Utrecht krijgt in 1874 een tweede spoorverbinding met Amsterdam. Met de Oosterspoorweg wil de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, helemaal in de geest van die tijd, de Nederlandsche Rijn Spoorwegmaatschappij concurrentie aandoen. In hetzelfde jaar verrijst er een indrukwekkend, 85 meter breed station in neoclassicistische stijl: het Maliebaanstation.

Het Maliebaanstation

Het tot de verbeelding sprekende station bestaat uit een hoog middendeel en twee lage vleugels. In de hoge hal bevinden zich de loketten en het telegraafkantoor, met daar tegenover de garderobe. In de linkervleugel zijn de restauratiezaal en de keuken ondergebracht, samen met de wachtkamer 3de klasse. De rechtervleugel biedt onderdak aan de opslagruimtes voor bagage en goederen.
Allemaal heel impressionant, maar toch is het station vrij snel ten dode opgeschreven. Het gaat weliswaar tien jaar goed met het station, maar de opening van een halte op de nabijgelegen Biltstraat in 1885 luidt het begin van het einde in. Zeker als zeven jaar later de halte Biltstraat een echt station wordt, gaat het gestaag bergafwaarts. De perrons van het Maliebaanstation zijn doorgaans leeg.
In 1921 krijgt het station een volgende klap als er een directe lijn tussen Utrecht CS en Hilversum komt. In 1939 gaan zowel het Maliebaanstation als het station aan de Biltstraat dicht.

Oprichting Spoorwegmuseum

Een aantal directieleden van diverse spoorwegmaatschappijen steekt al in 1910 de koppen bijeen om een spoorwegmuseum op te richten. Ze slagen er echter niet in om iets van de grond te krijgen. In die jaren is spoorwegambtenaar G.W van Vloten ijverig bezig met het verzamelen van alles wat met de geschiedenis van de spoorwegen betrekking heeft. Als zijn Utrechtse woning te klein wordt om alles een plekje te geven, mag hij één kamer

van de hoofdgebouwen van de Nederlandse Spoorwegen als museum inrichten.

In 1927 wordt besloten om een echt museum op te richten. De Stichting Nederlandsch Spoorwegmuseum ziet het daglicht. Het museum kent meteen succes, in 1929 telt men 3385 bezoekers. Maar ook deze ruimte wordt snel te klein. Het museum koopt haar eerste collectiestukken: een paardentramrijtuig en een stoomlocomotief uit 1871, de SS13.
De collectie rollend materieel groeit flink aan en het bezoekersaantal volgt met gelijke tred mee tot tegen de 7000. Tijdens WO II moet het museum plaats maken voor de bezetter. In die tijd vindt de inhoud een veilig onderkomen in een vleugel van het Amsterdamse Rijksmuseum. In de oorlogsjaren trekt de collectie meer dan 30.000 bezoekers per jaar.

Nieuw leven voor het Spoorwegmuseum

Na een ingrijpende verbouwing krijgt het imposante Maliebaanstation in 1953 een nieuwe bestemming als het Nederlands Spoorwegmuseum. Nu wordt de collectie blijvend in dit station gehuisvest. In de volgende 50 jaar krijgt het gebouw enkele tussentijdse aanpassingen en in 1989 zorgt een grote verbouwing van binnen voor een metamorfose. Het station wordt modern ingericht met een loopbrug en een zwevend auditorium. Onder het bewind van de huidige directeur Paul M.L. van Vlijmen komt er een buitenmuseum en een rondrittrein. Het buitenmuseum leent zich goed voor evenementen en in de jaren 90 krijgt het extra faam met het organiseren van de Stoommanifestatie, het Modelbouwweekend, de Boekenmarkt, Xmas Station en kinderattracties als de Jumbo Express. In 1998 wordt de multimediatreinenshow de HollandRailShow geopend. De bezoekersaantallen zijn bij het begin van de nieuwe eeuw tot ruim 160.000 gestegen, met een uitschieter van 200.000, maar de collectie staat nog altijd voor het grootste deel buiten en er worden plannen gemaakt om het materieel voor de toekomst te behouden.

Een nieuw museumconcept

In 2005 is het 19de-eeuwse station aan de Maliebaan, dat een rijks- en een gemeentemonument is, helemaal in zijn oude glorie hersteld. De hal met zijn

kroonluchters, de eetzaal eerste klasse en de wachtkamers laten de bezoeker zien hoe het station vroeger de poort naar de wereld was. De Koninklijke wachtkamer uit 1892 uit het station Den Haag Staatsspoor maakt het station tot een voorbeeldexemplaar uit die tijd. Vergewis er je zelf van bij het genieten van een kopje koffie, en zelfs als de nood niet het hoogst is, blijkt een bezoekje aan het originele toilet een bijzondere ervaring. Ook uiterlijk is het station teruggekeerd naar het bouwjaar 1874, inclusief de stationsklok boven de ingang.

In juni van dit jaar bestaat het Spoorwegmuseum in zijn huidige vorm tien jaar. In die periode zijn 3,2 miljoen mensen over de drempel gestapt, wat het museum een plaats in de top 10 van best bezochte musea in Nederland oplevert. Een gigantisch succes dus, dat in de eerste plaats te danken is aan de heel nieuwe insteek die men bedacht heeft. Je komt hier niet om domweg naar de dingen te kijken, maar om te luisteren naar de verhalen, die samen de historie van de trein in Nederland vertellen. De collectie ondersteunt de verhalen.

De hoofdattracties van het nieuwe museum zijn de “werelden”. Dat zijn grote studio’s waarin treinen de hoofdrolspelers zijn. Elke wereld heeft zijn eigen thema en zijn eigen belevenis. De eerste wereld, **De Grote Ontdekking**, begint in het stoomtijdperk. John Middlemiss, de eerste Nederlandse machinist, vertelt het verhaal van hoe het in 1839 allemaal begonnen is. Op een audiotour wandelt de bezoeker door een mijngang, langs Engelse huisjes, een werkplaats en stoommachines. En daar staat hij dan: de Arend, de eerste stoomlocomotief van Nederland. Hij staat te blinken en te stomen, klaar om zijn eerste rit van Amsterdam naar Haarlem te maken.

De tweede wereld, **Droomreizen**, gaat over verre reizen met de Oriënt Express, sprookjesachtige bestemmingen en luxe. We zijn op het einde van de 19de eeuw. De Oriënt Express en de NCS staan klaar voor vertrek. Pratende mensen, koffers, sissende geluiden. De kok van deze reis vertelt wat voor hemelse gerechten hij voor vanavond op de kaart heeft staan. Een reiziger vertelt over zijn adembenemende ervaringen in het verre oosten. De reis eindigt in een rijkelijk aangekleed Oosters theater waar de hele dag interactief toneel wordt opgevoerd.

In de derde wereld, **Stalen Monsters**, is de bezoeker te gast op de zolder van opa Harry Gommers. De familie Gommers heeft generaties lang bij het spoor gewerkt en opa heeft in die tijd een heel spoormuseum samengesteld. Vanuit de zolder loop je door zwarte deuren, stap je in een karretje en rij je op vrij spectaculaire wijze langs, tussen en onder de mooiste locomotieven uit de jaren ’20 en ’30.

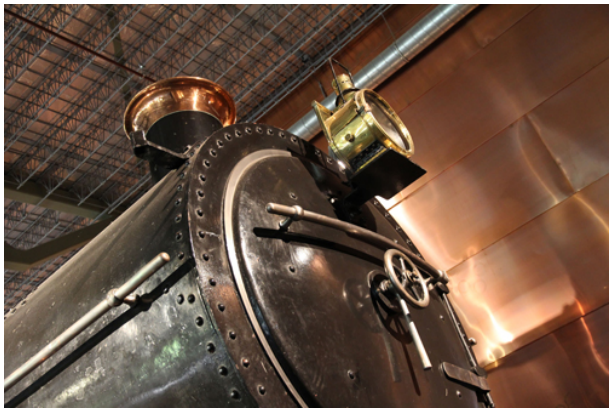

In wereld 4, **De Werkplaats**, staan heel wat locomotieven en rijtuigen opgesteld voor onderhoud. Hier wordt de bezoeker aangesproken door eduTRAINers. Zij vertellen de anekdotes en geheimen achter het rollend materieel. Uiteraard ontbreken in deze wereld ook de simulators niet. Bestijg oorlogsloc de Longmoor en ervaar hoe het als machinist is op zo’n grote locomotief.

In 2012 is de nieuwste attractie van het Spoorwegmuseum geopend: **De Vuurproef**. Het geheel heeft de kenmerken van een pretparkattractie, maar heeft tegelijk een sterk educatief karakter. Wat heeft de trein betekend voor de geschiedenis? Tegelijk krijg je een stoomcursus over hoe je een trein bestuurt. Straks moet je zelf een trein besturen tijdens een rit vol spektakel. De Vuurproef is door het museum zelf ontwikkeld en heeft €1,8 miljoen gekost.

12 feiten en cijfers

NS stelt 70 miljoen gulden ter beschikking voor de bouw van nieuw Spoorwegmuseum	19 mei 2000
Datum publieksopening nieuw museum	5 juni 2005
Oppervlakte terrein	40.000 m²
Oppervlakte nieuwbouw	10.500 m²
Oudste gebouw op het terrein	Maliebaanstation uit 1874
Aantal objecten rollend materieel	120
Aantal foto’s in de collectie	15.000
Aantal affiches in de collectie	26.000

Zwaarste stoomlocomotief	NS 6300 met 128 ton
Hoeveelheid attractieruimte	7000 m²
Aantal bezoekers in 2014	406.000
Investeringsbedrag van NS	€32.000.000

Evenementen

Regelmatig worden in het museum evenementen georganiseerd. De start van de 102de Tour vond dit jaar in Utrecht plaats, en voor het Spoorwegmuseum vormde dit de aanleiding voor een tijdelijke tentoonstelling. Tijdens “Parijs is nog ver, Nederlanders in de Tour” kwamen verhalen aan bod waar ook de trein soms een belangrijke rol in speelt. Een expositie vol boeiende wielerverhalen, prachtig beeldmateriaal en legendarische geluidsfragmenten.
Dit jaar is er nog een Chuggingtonweek georganiseerd voor de allerkleinsten (17-25 oktober), tijdens de kerstvakantie krijgt het spoorwegmuseum een winters kleedje met o.a. een ijsbaan en een antieke carrousel

Info: Spoorwegmuseum: Maliebaanstation, 3581 XW Utrecht
www.spoorwegmuseum.nl

Het Spoorwegmuseum is op de openingsdagen ook per trein bereikbaar vanuit Utrecht CS.

Perscontact: Evertjan de Rooij e.d.rooij@spoorwegmuseum.nl

D.D.

*****

VAAR MET SCHUTTEVAER DOOR DE GRACHTEN VAN UTRECHT

Je kunt de stad Utrecht op veel manieren ontdekken en bereizen. Wandelen lijkt de beste optie want alle attracties liggen op loopafstand. Maar een rondvaart door de grachten laat je de stad op een heel andere manier beleven. De grachten in Utrecht zijn een apart fenomeen, ze hebben alles te maken met de rivier de Rijn, die oorspronkelijk door de stad stroomde.

Met rederij Schuttevaer (al meer dan 50 jaar in en om Utrecht actief met rondvaarten) voeren wij vanaf opstapplaats Maliebrug (op een boogscheut van het Spoorwegmuseum) naar het Centraal Museum (net het vaaruur niet vol makend). Onderweg vertelde de gids aardige bijzonderheden, terwijl wij genoten van het mooie weer. Wel was het voor enkelen oppassen geblazen, want je moest bij een groot deel van de 20 bruggen je hoofd niet te ver uitsteken….

Het was druk bij het voormalig Huis van Bewaring waar tegenwoordig kunstenaars ‘zitten’. Van hieruit voeren we door de Stadsbuitengracht in de richting van het centrum, net op het noordelijkste punt van de bevaarbare grachten. Opvallend veel mooie huisjes met allerlei soorten gevels en kerken. Maar het ‘apartste’ zijn de werven (waar over elders meer), vooral die aan de Oude Gracht. En de Domtoren die je vanaf bijna elke plek ziet….

Handig is dat je op diverse plaatsen kan in- en uitstappen, hoewel de vaartocht eigenlijk aan de Oude Gracht start. Daar koop je ook je ticket. Het wordt ook drukker langs en op het water. Vooral op zonnige dagen zijn de vele terrassen aan het water vol en moet er af en toe getoeterd worden om de vele kleine bootjes en waterfietsen te ontwijken, omzeilen eigenlijk. De Oude Gracht is bijna twee kilometer lang en was als hoofdader een ‘verbindingskanaal’ tussen de Vecht en Kromme Rijn. En de gracht verdeelt de binnenstad in west en oost.

We worden attent gemaakt op speciale plekken op of aan de werven, huizen met speciale opschriften (het Maastrichts(!) bierhuis), kerken en andere gebouwen en de musea.

Na ruim 3 kwartier varen door de Utrechtse grachten stapten we af bij het Centraal Museum. De rondvaart vervolmaakte ook voor ons een bezoek aan de stad Utrecht: je ziet alles van een andere kant. Rondvaarten starten elk uur, op zaterdag zelfs ook op het halve uur.

Info: http://www.schuttevaer.com/

L.B.

*****

UTRECHT, TOUR DE FORCE

Zoals zovele Nederlandse steden ligt Utrecht in de schaduw van Amsterdam. Toch heeft de stad vele troeven: een historisch centrum met kanaaltjes, de grootste Nederlandse universiteit, veel cafeetjes, vintage shops en kris kras door elkaar lopende straatjes, met achter elke hoek een (verborgen) pareltje.

Toen Amsterdam nog een plas was …

Met dit versje verwelkomde Iris Dijkstra vanop de oever van de stadsbuurtengracht de delegatie van de Belgian Federation of Tourist Press. In het dagelijkse leven is Iris wetenschapsjournalist, maar door haar liefde voor de stad Utrecht is ze ook lid van het selecte groepje stadgidsen. Het VVV Utrecht gaf haar de opdracht om de journalisten van de BFTP op hun ontdekkingstocht door de stad te begeleiden en op hun specifieke vragen een antwoord te vinden.

Iris en de geheime route

Onze gids stelde een korte wandeling met onverwachte topmomenten voor. De eerste stop, het doelenhuis is zo'n verborgen pareltje. Eens je door de Renaissancepoort stapt, kom je terecht in een oase van rust. Toch trekt de oostelijke muur dadelijk je aandacht. In deze muur zit namelijk een gedenksteen die de geschiedenis van deze plek in 12 regels samenvat.

Iets verderop ligt “de zeven steegjes”, een typische volkswijk die werd opgericht door de Katholieke kerk voor de arbeiders van de brouwerij De Boog. Van luxe was er in de 19e eeuw nog geen sprake. De woningen stonden rug aan rug. In elk huis werd woonde een gezin met minstens 10 kinderen. Voor 100 buurtbewoners was er één toilet en de ongeplaveide steegjes veranderden bij regenweer in een openbare riool. Het contrast met de situatie vandaag kan niet groter zijn. De huisjes kregen een lichtkoepel. Sanitaire installaties ondergingen een totale make-over. De steegjes werden voorzien van degelijke plaveien. Goed voor de buurt, maar al deze ingrepen zorgden er wel voor dat de koop- en huurprijzen vandaag de dag tamelijk exuberant zijn.

Achter het hoekje ligt het Andreashof. Een plek die men eigenlijk voor de toeristen verborgen moet houden. Anders bestaat de kans dat deze oase haar kwaliteit verliest. Toch is een respectvol bezoekje aan deze 19e -eeuwse arbeiderswoningen een item dat op ieders to-do-lijstje moet staan.

San Francisco aan de Rijn

Utrecht ligt op de plek waar de Kromme Rijn zich splitst in de Oude Rijn en de Vecht. Zulk een plaats is ideaal om handel te drijven, maar door deze specifieke ligging had Utrecht in de loop van haar geschiedenis ook vaak te kampen met overstromingen. Bisschop Godebald liet in 1122 de loop van de Rijn nabij Duurstede verleggen. Niet alleen kon hij daardoor het drassige gebied rondom Utrecht verder ontginnen, want meer land betekende toen ook meer macht. Tegelijkertijd werd het waterniveau in de binnenstad beheersbaar, waardoor over een lengte van vijf-en-een-halve kilometer een haven met werfkelders kon ontstaan. De vroegere opslagplaatsen worden vandaag de dag meer en meer ingenomen door vintage shops en terrascafeetjes. Bij zonnig weer maakt de lokale bevolking gretig gebruik van deze zonneterrassen. Let wel op

wanneer je contact wil leggen met deze locals: … Zeg Utrechter en niet Utrechtenaar.

Utrecht heeft ambitie

Utrecht is een bruisende fietsstad. Dagelijks veroveren 10.000-en fietsers de binnenstad. De ene is op weg naar school, de andere naar het werk, de gelukzaligen zijn echter op weg naar een zonnig terrasje. Wanneer je door de binnenstad loopt krijg je zelfs het vermoeden dat er in Utrecht meer fietsen dan inwoners zijn. De stad heeft dan ook een ambitieus plan. Ze wil de beste fietsstad ter wereld worden. Niet verwonderlijk dat de stedelijke overheid er alles aan deed om begin juli de "Grand Départ du Tour de France" naar Utrecht te halen.

Info: Domplein 9, 3512 JC Utrecht www.bezoek-utrecht.nl

T.V.

*****

WAAR UTRECHTERS TROPS OP ZIJN…

Wie aan Utrecht denkt, zal snel op het woord 'studenten' komen, maar als je aan een Utrechter vraagt waar hij trots op is, komt steevast de Dom op de eerste plaats! Het is dan ook geen gewone kerk of kathedraal. De geschiedenis heeft het anders beslist. Door een storm in 1674 werd het middenschip weggevaagd waardoor momenteel de Domtoren volledig afzonderlijk staat van het koorgedeelte. De historie van deze Dom en het gehele Domplein kan men prachtig terugvinden in DOMunder waar men zelfs met de bezoeker ondergronds zal gaan.

Een beetje geschiedenis

Het Domplein herbergt immers een schat aan archeologische vondsten. De oudste elementen dateren van 69 n.C. wanneer de Romeinse keizer Claudius beslist had om langs de gehele Rijngrens een gordel van legerplaatsen te bouwen, de Limes. Eén van deze forten, het fort 'Trajectum', zal zich later ontwikkelen tot de stad Utrecht. De oude omwallingen van dit fort (castellum) kunnen nog teruggevonden worden onder het plein en zijn aan de hand van metalen platen in de bodem van het plein zichtbaar. Op het einde van de 7e eeuw n.C. zal Willibrord binnen de muren van dit castellum twee kerken oprichten waarvan ook weer de contouren op de grond van het plein kunnen teruggevonden worden. Beide kerken werden vernield door de Noormannen maar door bisschop Balderik in 920 n.C. herbouwd. Utrecht wordt vanaf dan voor lange tijd de belangrijkste stad van de Noordelijke Nederlanden.

Het is dan bisschop Adelbold die in de 11e eeuw n.C. zal overgaan tot de bouw van de eerste Dom, in romaanse stijl en ingewijd in 1023 n.C. Deze kerk houdt 230 jaar stand tot een brand de kerk (en een groot deel van de stad) verwoest. Onmiddellijk begint de toenmalige bisschop Hendrik I van Vianden aan een nieuwe Dom, deze keer in gotische stijl. De werken aan de Dom zullen in totaal 250 jaar duren en wegens geldgebrek is het, laatst gebouwde, middenschip minder versterkt. Een zware tornado, die op 2 augustus 1674 over de stad trekt, zal dan ook een deel van de stad en de Dom en voornamelijk het middenschip, in puin leggen. De ruïnes zullen 150 jaar lang blijven liggen tot Napoleon bij keizerlijk besluit de toren en kerk onder wereldlijk gezag stelt en de resten kunnen verwijderd worden. De contouren van het middenschip staan ook weer zichtbaar weergegeven in de bestrating van het Domplein.
Tussen 1900 en 1945 zullen er vele opgravingen en herstellingen gebeuren aan de toren en het resterende koor van de Domkerk. Het middenschip wordt echter nooit meer heropgebouwd wat leidt tot het momenteel unieke uitzicht van dit plein. Er bestaan echter nieuwe plannen om het geheel herop te bouwen wat klaar zou moeten zijn in 2074.

DOMunder

Verschillende opgravingen onder het Domplein werden uitgevoerd door professor Van Giffen in 1949. Trots als men in Utrecht op zijn verleden is, heeft men deze opnieuw opengelegd om de oudere ondergrondse structuren zichtbaar te maken, maar door de lichtinval had men binnen zeer korte tijd vergroening van de restanten. Oplossing was dan ook om alles opnieuw af te sluiten en enkel via een museumtoegang open te stellen voor het publiek. Betreding gebeurt via het particulier initiatief ‘Domplein’ dat als project ‘DOMunder’ opstartte, direct aan het Domplein gelegen. De volledige geschiedenis van de stad en Dom wordt hier door vrijwilligers aan de bezoekers getoond aan de hand van kaartmateriaal, vondsten en film en dit alles ondergronds bij de oorspronkelijke Romeinse omwalling. Nadien volgt een bezoek aan de opgravingen onder het Domplein zelf. Alles gebeurt er in het donker. Elke bezoeker krijgt een lamp en oortjes mee en kan door zijn lamp te richten op zo’n 50 ‘voelers’ info krijgen over wat er op die plaats te zien is. Een unieke ervaring! Omwille van de

beperkte oppervlakte van de bezoekruimte zijn aantallen beperkt en moet men lang vooraf best zijn bezoek reserveren via het internet. De organisatie zit niet stil en wil binnenkort beginnen aan een tweede ontsluiting van een opgraving. Ook hebben zij digitaal een applicatie aangemaakt (enkel voor Ipad) waarmee zij de prijs voor de beste geschiedkundige app van het jaar hebben gewonnen. Je kan er elke tijdsperiode bekijken en driedimensionaal in de Dom rondlopen. Prachtige uitwerking!

De Domtoren

Een bezoek aan dit Domplein is niet compleet als men ook niet de Domtoren beklimt. Dit kan alleen begeleid met een gids, te reserveren bij de dienst voor toerisme, mag je zo'n 1.5 uur rekenen om de hoogte van 95 m te bereiken van de in totaal 112 m (en 32 cm om exact te zijn) hoge toren. Je moet er wel 465 trappen voor doen, maar dit gebeurt geleidelijk aan. Op de verschillende verdiepingen wordt telkens uitgerust en geeft de gids uitleg over de plaats en de toren. Zo biedt de 1e verdieping u de Michaelskapel en de 2e verdieping de torenkamer. Op de 3e verdieping (de klokkenzolder) komt men letterlijk in aanraking met de klokken. 14 klokken uit 1505 hangen hier imposant voor je neus. Ze zijn tot op vandaag nog altijd handbediend door klokkenluiders en als de bezoeker dit speciaal aanvraagt, kan deze met de klokkenluiders op zondagochtend in kleine groep mee naar boven. De 4e verdieping is voorbehouden voor het carillon, deze keer via een trommel mechanisch aangedreven (of handmatig met een stokkenklavier bespeeld). Door een zeer smalle trap kom je dan uiteindelijk op de 5e verdieping (de spits van de toren) waar vandaan je een uniek uitzicht tot Rotterdam kan krijgen (bij goed weer).

Beide attracties, DOMunder en de Domtoren, zijn een aanrader en geven elke bezoeker een ongelooflijke ervaring mee!

Info: www.domunter.nl

I.S.

*****

TIJD VOOR MUZIEK… VAN KLEIN SPEELDOOSJE TOT GROOT DANSORGEL

Utrecht maakt met zijn Museum Speelklok, tijd voor muziek. Wie nostalgisch weg wil dromen in de tijd, kan in dit vrolijke museum meer dan zijn hart ophalen.
Het gaat om een collectie zelfspelende muziekinstrumenten die bovendien in een kostbaar juweel, een kleurrijk speeltuig of een stijlvol meubelstuk zijn ingewerkt zodat je zowel met het oor als met het oog genieten kan.

Technische hoogstandjes

Zelfspelende instrumenten waren tot in de 19e eeuw de enige mogelijkheid om van muziek te genieten zonder gebonden te zijn aan een muzikant. Het waren, zeker in hun tijd, technische hoogstandjes. Ze konden ook muziek afspelen die anders niet kon worden gespeeld. Het bezit van zulke zelfspelende muziekinstrumenten, was uiteraard een luxueuze aangelegenheid, voorbehouden aan rijken. Ze hadden dan ook een sterke sociale dimensie.

Live muziek

De verschijning van de grammofoonplaat, CD en MP3-speler was uiteraard geduchte concurrentie alhoewel de muziek voortgebracht door deze dragers niet dezelfde was als deze van een automatisch spelend muziekinstrument waar de muziek live wordt gemaakt: bellen rinkelen, snaren trillen, trompetten weerklinken, trommels roffelen en orgelpijpen brengen de leukste deuntjes voor. En dat alles op een geniale manier mechanisch in beweging gebracht.
Leuk is dat je als bezoeker soms het instrument zelf mag activeren. De juiste snelheid blijkt daarbij geen sinecure te zijn en bovendien lastig om aan te houden.

Buurkerk

De talrijke mechanische instrumenten staan opgesteld in wat ooit de sacrale ruimte van een middeleeuwse gotische ‘buurkerk’ was, wat de voortgebrachte klanken en melodieën enkel maar ten goede komt. Buurkerk betekent zo veel als parochiekerk, een kerk voor de burgers (buur = burger) en deze hier is de oudste van de Utrechtse parochiekerken.

Variatie troef

Zo is er een automatisch carillon in miniformaat van Vlaamse oorsprong. Er zijn straat-, kermis-, en dansorgels met een repertoire variërend van Weense wals en tangomelodieën over smartlap tot de laatste hits. In een ruime (dans)zaal staan een drietal piano's en verschillende grote dansorgels (orchestrions) die een heel orkest bevatten, klaar om hun doordringende kermisdeuntjes te laten horen.
Het straatorgel 'Gasparini' werd gebouwd in Parijs rond 1910. De 'Eroica' platenspeeldoos, in een Jugendstil kast stamt uit Leipzig (ca. 1900). Ze laat drie platen tegelijkertijd spelen. Zo wordt een volle klank voortgebracht en krijgt de muziek meer expressie. Of wellicht gaat je voorkeur naar een speelklok zoals de orgelklok van de Engelse topuurwerkmaker George Pyke.
Ook automaten zijn aanwezig. Zij spelen niet enkel muziek maar brengen ook taferelen met mens- of/en dierfiguren naar voren. Uit de Chinezendoos bijvoorbeeld komen Chineesjes tevoorschijn die de klank van bellen en castagnetten laten horen.

Voor kinderen tussen 4 en 12 is een speciale activiteit weggelegd: in de MuziekFabriek kunnen ze hun eigen muziek componeren, programmeren en uiteraard beluisteren. En voor speurneuzen is er een spannende speurtocht.

Kortom, een lust voor oog en oor, voor jong en oud.

Info: www.museumspeelklok.nl

C.V.

*****

Medewerkers: Leon Balmaekers, Dirk Dupon, Ivo Siebens, Christian Vercruysse & Tom Vermeiren

Eindredactie: Didier Van Houts

Courrier / Nieuwsbrief / Newsletter

BELGIAN FEDERATION OF TOURIST PRESS

Editors / Rédaction / Redactie

Bethaniënlei 44, B – 2960 Sint - Job - in - 't - Goor

Tel./Fax 00 32 3 636 12 42

E-Mail: redactie@bftp.be

Actuele persinfo op onze website: www.bftp.be